

чилото се друго, тъкмо несбъдналото се прави възможно мислене-то за родното. Не само като литература и изкуство. Несбъдналото се друго е модусът на мислене и за България като етнокултурна единица, като суверенна държава; то е и модусът на мислене за индивида, търсещ идентитета си.

Казаното дотук обаче, макар и в доста редуциран вид, тъй като анализът се опираше само на сюжета от драмата “В полите на Витоша” и на отделни мотиви от текстове на Иван Вазов, бе обект на изследване, което носи същото заглавие и което бе представено на състоялата се през тази година в Чирпан конференция за Яворов. Ето защо, като запазваме същото заглавие, към което поставяме цифрата “две”, указваща следходността и взаимосвързаността на заниманията ни, сега се опитваме да изложим други ракурси към предварително анонсираната проблематика.

Звуковата доминанта в началото на стихотворението “Великден”, изразена чрез глагола “проехтяват”, полустиишето “Звънят, ехтят камбани” и разгърнатия образ на повтарящото светлата вест ехо на намръщените балкани, четена в контекста на отекащите в паметта на субекта на изказа спомени, синхронизирани с ритъма на всеки камбанен удар, пресемантизира празника - той се възприема като знак за невъзкресението на някогашните надежди и вяра. В сегашността на празника се преосмествява само вече билото. В иронична оптика е поставена безкрайната процесия от сякаш безгрешни души, чиито молитви към Бога, невидими и тайни, се възнасят из необятния простор на оживялата тържествена мощ, пълна със свръхземен и невнятен говор. На безликата безкрайна процесия контрастира редицата от образи на познати и скъпи хора, възкръсващи в погледа-памет на лирическия герой¹. В паметта е

¹ Лирическият изказ във “Великден” е обобщен - той имплицира аз-формата, но не може да бъде сведен само до нея. Т.е. можем да употребим и “аз-герой”, което в случая би следвало да означава, непрецизно казано, “единично преставен лирически герой”. Той колкото е +едон (“който и да е”) от някаква общност, включително от визираната в текста процесия (вж. напр. стиха “кога неволи още не са ни поразили” - подч. мое, И.Р.), толкова е и “един” (“само този”), т.е. достатъчно оразличен от нея. Двата ракурса на осмисляне са валидни до края на текста: този тук “отруден пътник”, ненамиращ спътник, комуто “да си даде ръката”, и всеки друг. В пулсирането между единичното и общо, между “аз” и “всички” акцентът се съсредоточава около оптиката “за себе си” чрез “своите” спомени, илюзии... Чрез тях човекът “става” “единично представен”: и “този тук” човек, и “който и да е”.